

אביטבול יעקב, מ.א. 191195 . סגן טוראי בלתי מוסמך. טוראי, מה, התגייסתי טוראי, השתחררתי טוראי.
לא חיפשתי דרגות.

התגייסתי במאי '50 והשתחררתי ביולי '52, נשוי פלוס ילד. אלי כבר נולד כשהייתי חייל. חתונה צבאית הראשונה בצה"ל. במסגרת צבאית מלאה. במסגרת צבאית בבסיס צבאי, זה החתונה שלי הייתה הראשונה, נח"ל עוז 20.8.51 אחרי העלייה לקרקע. מ"פ היה דני מט בדרגת סרן.
כשהייתי בצבא שינו לי את השם, במקום 'י שמו ו', אתה מבין... אביטבול זה שם אורגינל. אבל פה, כשבאתי לארץ אני אומר לו אביטבול, הוא אמר לי "טוב, אבוטבול". למה כל המרוקאים אבוטבול. אבל אני לא מרוקאי....

יורם: איך הגעת לנח"ל?

יעקב: אני אגיד לך, זה סוד שאף אחד לא יודע עד היום. אני שיניתי, זאת אומרת הקדמתי, את הגיל שלי בשביל להתגייס לצבא. אמרו לי "מתי נולדת?" אמרתי לו: 3.1.32. אז הקדמתי את הגיל שלי והתגייסתי. התגייסתי בחדרה. מחדרה שלחו אותנו לצריפין לקבלת ציוד והכל. ואמרו לנו: תשמעו, אנחנו עושים כאן יחידה חדשה, נקראת הנח"ל, הנוער חלוצי לוחם ומשמה שלחו אותנו לירושלים למחנה אלנבי לבסיס אימונים ארבעה וחצי חודש. אימונים קרביים, אימונים סדירים של ה... צה"ל אימון קרבי. בגמר האימונים בבסיס אימונים קבלנו שבוע חופש. ומשם שלחו אותנו לקיבוץ תל יוסף. 9 חודשים הכשרה בקיבוץ תל יוסף. בקיצור, כשיצאתי לחופש אחרי ארבעה וחצי חודש, יצאנו לחופש פעם ראשונה. הלכתי לקיבוץ אלונים לבקר את אחותי שבאה מחו"ל. הכרתי את הגברת שלי בקיבוץ אלונים שהיא באה עם העלייה מפרס עם נוער שעלה מפרס. עברנו הכשרה של 9 חודשים בקיבוץ תל יוסף, עבדנו כל מיני עבודות, גם אימונים צבאיים וגם עבודות חקלאיות. אני עבדתי בהורדת חלב מהקיבוץ למחלבה של עין-חרוד. בכביש הראשי המחלבה. אחרי חודשים לקחו אותנו, כל המחזור, ז"א הפלוגה שלנו, העבירו אותנו לבית-דרס, קסטינה. . נשארנו שלוש (כך במקור) שבועות בבית-דרס, הכנה לעלייה לקרקע לנח"ל עוז. התקופה הזאת הייתה תקופה של שלושה שבועות שלא ראיתי את הארוסה שלי ושאני עומד במחנה אני רואה אותה פתאום עוברת עם אמבולנס על-יד הגדר של בית-דרס ונוסעת לחצור. הייתה בחצור משרתת.

הוא כותב, אל תדאגי. באמבולנס, אני יודע? במכונית. צעקתי לה... "איפה את נמצאת?", היא אומרת "בחצור". באתי למ"פ שלי ואמרתי לו: "תשמע, המפקד, היא החברה שלי עכשיו עברה מפה, היא משרתת בחצור, אני עומד להתחתן, פתחתי תיק נישואין ברבנות האזרחית בתל אביב. אנחנו עומדים להתחתן וכבר שלושה חודשים לא ראיתי אותה". אמר "רגע, אנחנו נעשה משהו, דבר עם המג"ד". המ"פ היה דני מט והמג"ד היה יעקב נעים. "דבר עם המג"ד, ספר לו את כל הסיפור". ההוא הרים טלפון לחצור. אמר לו "החיילת עומדת להתחתן ועוד לא נפגשה עם בעלה. אני רוצה שתשלח אותה מיד לפה". ובאמת שלחו אותה אלינו לבית-דרס. נתנו לנו רכב עם נהג ושלחו אותנו ל... הפקוד. פקוד הדרום היה בקסטינה. בב"ש

היה הרב הצבאי בפקוד הדרום. הרב הצבאי היה הרב גורן בדרגת סרן, אז ישבנו עם כבוד הרב, ספרנו לו את כל הספור שאנחנו עומדים להתחתן ושיש לנו תיק ברבנות הצבאית ושנחנו מעוניינים להתחתן כשאנחנו עולים על הקרקע בנחל עוז אבל לא מוכנים לשלם, לשנות את התאריך 20.8.51. הדריך אותה מה שצריכה לעשות מבחינת התיק והכל, גם אותי וגם אותה באופן נפרד. "תלכו, ילדים שלי, הכל יהיה בסדר, הכל יהיה בסדר". היא קבלה חופש אז בשביל להתכונן לחתונה. ואנחנו עלינו על הקרקע בנחל עוז. אגיד לך, זה היה ב-51' או מאי, אם אני לא טועה, או יוני, למה, חודשיים או שלושה אחרי שעלינו על הקרקע, התחתנו. עוד לא היה שום דבר. רק התחילו לבנות צריפים, לא היה כלום.

ורדה: אוהלים.

יעקב: היינו באוהלים. אחרי זה התחילו לבנות צריפים. עלינו, באנו למקום עם משאיות, עם הכל הגענו למקום שאנחנו צריכים לעלות על הקרקע, ישבו שמה בשטח שלנו ישבו בדואים עם האוהלים שלהם. בקיצור, עלינו על הקרקע עם מטחי-אש, גרשנו את כולם משמה והתיישבנו. בקיצור, התיישבנו שם.

יורם: באש?

יעקב: כן, כן באש גרשנו אותם. עלינו על הקרקע בפתיחה באש, מה, הם לא רצו לזוז. חמולה שלמה ישבה שם בשטח שלנו. הקמנו גדרות, באותו יום הקמנו גדרות. הדבר הראשון, חפרנו בורות, עמדות. והלילה הראשון העברנו בתוך העמדות. כולם, כל הפלוגה. מסביב לא היו מקומות שהיה גדר, היו מקומות שלא היה גדר. התחלנו להתבסס. המבנה הראשון שהקמנו זה החדר אוכל, צריף של חדר האוכל, זה המבנה הראשון שהקמנו. הכל מעץ. צריף.

ומה שעסקנו בו הכי הרבה זה חקלאות. אני הייתי עובד, אני, קודם כל, כל לילה הייתי יוצא למארבים. כל לילה היינו יוצאים למארבים. גם בשטח שלנו, גם בשטח שלהם, בשטח מצרי. לא הייתה לילה שלא היינו נתקלים בכוח מצרי.

יורם: אתה יכול לספר כזה אחד?

יעקב: קבלנו מידע ששיירה גדולה...

יורם: זה היה מצרים או פלסטינים?

יעקב: מצרים. מצרים, אז לא היו פלסטינים.

יורם: פדאינים.

יעקב: לא, לא, מצרים. מצרים! קבלנו מידע על שיירה גדולה שהייתה צריכה לעבור מסודן למצרים. ז"א לעזה, לכיוון עזה. הקמנו להם מארב בוואדי, והשיירה עם גמלים, חמורים ופרדות עברו בתוך הוואדי. במארב הזה השתתפו שתי כיתות, היו שתי מחלקות, סליחה. בגמר המבצע חיסלנו את כולם ולקחנו את כל הנשק מה שהם הובילו. היה מבצע...

יורם: איך יוצאים לזה?

יעקב: הייתה פקודה מסודרת.

יורם: מי נתן את הפקודה?

יעקב: של מה?

יורם: את הפקודה של יציאה למארב.

יעקב: המ"פ.

יורם: דני מט?

יעקב: כן. לילה לילה היינו יוצאים, אין.

יורם: וכל לילה הייתה פקודה מחדש?

יעקב: כן, כל לילה. היינו יוצאים למסדר ערב. מי שהיה יוצא לשמירה היה יוצא לשמירה. מי שלא היה יוצא לשמירה היה יוצא למארבים. כל לילה! היינו חייבים, למה ש...

יורם: אבל הפקודה הייתה מסודרת ממש, נכון?

יעקב: מסודרת, בטח. כל אחד ז"א ידע לאן ללכת, מתי לחזור. לילה אחד יצאנו ובאותו לילה נתקלנו בשלושה מארבים. במארב השלישי הם המתינו לנו. ז"א לא הספקנו להתיישב הם כבר באו עלינו.

יורם: ז"א נתקלתם, הלכתם למקום אחר?

יעקב: הצבנו מארב אחר. ברגע שאתה... המארב הזה כבר נתקל באויב ויורה, הוא קם. ישבנו במקום אחר עוד פעם התקלות. עוד פעם קמנו. ובהתקלות השלישית כבר נתקלנו פנים אל פנים עם כוח מצרי ובאותו המארב כבר נהרג לנו חייל אחד בשם בן מאור אברהם.

ורדה: נפצעה בחורה.

יעקב: וחיילת אחת נפצעה.

יורם: מה זאת אומרת?

ורדה: דני מט התחתן אתה.

יעקב: הייתה לנו חיילת.

יורם: שיצאה למארבים?

יעקב: כן, כן, בתור חובשת. היא יצאה למארבים אתה והיא קבלה 3 כדורים בחלק ז"א בשוק האחורי. נדיבה קוראים לה. והיום היא אשתו של דני מט. ודרך אגב, אני עשיתי את ההכרה ביניהם. ז"א תיווכתי ביניהם. ..

חזרנו מהמארב הזה והזעקנו כוחות.

יורם: בקשר?

יעקב: על ידי רקטה. ברגע שאתה יורה רקטה אדומה זו בקשת עזרה. בא קומנדקר ופינו את ההרוג ואת הפצועה ואני התנדבתי ללכת איתם לתל השומר, אחרי לילה מארב נסעתי איתם לתה"ש. ביקשתי מדני והוא אישר לי שאני אסע איתם. גם בלוויה של החייל השתתפתי וכו'. ואז לחצתי עליו שילך מדי פעם בפעם לתה"ש לבקר את החיילת, לראות מה שלומה ולהביא לה פרחים, לדבר אתה. והמצב רוח עקום, סוף כל

סוף חייל נהרג, החייל הראשון שנהרג בנח"ל עוז, ואחרי זה לא לקח הרבה זמן בערך חודש אחרי המקרה הזה, כבר עשינו את החתונה שלו. התחתנו. שבוע – שבועיים, משהו כזה.

ורדה: נדיבה באה לחתונה פצועה..

יעקב: הייתה פצועה, כן. בתקופה של החתונה שלי, בדיוק באותו היום, היה מצב חרום בצבא, כל המטכ"ל של צה"ל ישב בנח"ל עוז, כולל בן-גוריון שהיה שר הביטחון. הרמטכ"ל היה יגאל ידין, אוגוסט 51' וטקס החתונה התקיים עם הרב גורן. קבלנו מתנות יפות וקבלתי פס חופשה. היות שהיה מצב חרום קבלתי. אני והיא קבלנו פס חופשה חתום על ידי הרמטכ"ל. למה? יצאת החוצה, לא ראית חייל ברחוב. באף מקום. נסענו לקריית אונו להורים שלה ומקרית אונו נסענו לטבריה. אולי 100 פעמים עצרו אותנו בדרך: חייל, מה אתה עושה פה? לא ראית נפש חיה ברחוב. לא ראית חייל במדים! בעיר בכלל. עצרו אותנו. איפה שלא עברת היית מגיע לאזור. יש מחסום, אוטובוס עוצר, עולים חיילים ז"א שוטרים, נוטרים, נוטרים היו אז, היו עולים לאוטובוסים, בודקים. "חייל, מה אתה עושה פה? נותן לו פס, מצדיע והולך. הגענו לתחנה המרכזית, יורדים מהתחנה. משטרה צבאית. "חייל, פס". "סליחה" ממשיכים הלאה. מבין? לא ראית נפש חיה לא ראית בעיר בכלל, במדים, איפה? בקיצור, התחתנו, נסענו לחופש, חזרנו מהחופש, הגברת כבר נכנסה להריון. אחרי 9 חודשים צריכה ללכת ללדת. אין רכב בנח"ל עוז. מתקשרים לקיבוץ סעד. "תביאו את הגברת לפה ואנחנו נסיע אותה לבאר שבע, לבית חולים בבאר שבע". לקחנו אותה מנח"ל עוז עם טרקטור עם פלטפורמה. עם צירים ואחות של נח"ל עוז. החיילת האחות ישבה אתה ושש חיילות מסביב במזרונים. וחיילים מסביב עם נשק. אנחנו באים לצאת, יורים עלינו מכיוון עזה! רכב בלילה לא יכול להיכנס, לא יכול לצאת. היו יורים ישר למה הכביש בדיוק מול. הגענו לקבוץ סעד. חכתה לנו משאית. עם כל הצירים האלה עלתה למשאית ומתאפקת עד שהגענו לבית החולים הישן של באר שבע. לא אשכח את היום הזה. היא ירדה מהמשאית, הרופאה קבלה אותה. קבלה אותה בידיים. הרופאה אמרה לי, אדוני תמתין רגע אחד בחוץ אני אגיד לך מה יש לך. לא לקח 5 דקות. "מזל טוב! יש לך ילד, נולד לך בן". כן, נשארתי בלילה לידה. הנהג חזר בחזרה לקיבוץ סעד ובבוקר חזרתי לקיבוץ ז"א למחנה, להיאחזות. הודעתי להם הודעתי לכולם, איזה יום שמחה. נולד לנו בן. כל הפלוגה מסדר-חולים בבאר שבע. כל הפלוגה באה לדני מט, "המפגש מסדר-חולים". מה קרה? לב"ש, מסדר חולים. אני כאב ראש, ההוא כאב זה, "אנחנו יודעים שאתם רוצים ללכת לבקר את ורדה ואת התינוק. אבל אנחנו נעשה את זה מסודר, לא ככה. עכשיו תצא מפה מחלקה 1, תבקר את הילד ותחזור, אחרי הצהריים יצא עוד מחלקה, תבקר את האישה ואת הילד ותחזור. למחרת עוד מחלקה, אי אפשר להוציא את כל הכוחות במכה אחת... בקיצור, באים לשם מחלקה שלמה. עמדו במסדר, נשבע לך, עמדו במסדר בחצר ביה"ח והרופאה יצאה עם התינוק, הראו להם את הילד, אבל "לראותם בלבד...", לא לגעת, רק להסתכל. בקיצור, הימים האלה ששכבה בבית החולים עברו, אני החזרתי אותה לנח"ל עוז, כמובן לקחו אותנו עם רכב, עם קומנדקר. (ויכוח בין ורה ליעקב. ורדה טוענת שנסעה להוריה לקריית אונו, לא לנח"ל עוז). אז עכשיו, לפני שהשתחררה מבית החולים הייתה לנו שיחה

עם המ"פ דני מט ועם האחות של ה... ז"א של היישוב ואמרו לי: "תשמע, אנחנו לא יכולים להחזיק את התינוק פה, הוא צריך להיות בבית יולדות בקיבוץ סעד ושלוש פעמים ביום האמא תלך תניק אותו שמה". אמרתי אם זה ככה אני לא מוכן, אני אקח אותה להורים שלה ותשתחרר מבית החולים אני אקח אותה להורים שלה. אני לא מוכן ש... יענו רצו שהיא תישאר בקיבוץ ז"א בנח"ל עוז בתור אזרחית, הייתי מוכן שהיא תישאר בתור אזרחית, הייתה האזרחית הראשונה בנח"ל עוז. הרי השתחררה מהצבא בתור נשואה. כשילדה הייתה כבר לגמרי אזרחית. כבר אי אפשר, יש לה תינוק. אני לא הסכמתי שהילד יישאר בקיבוץ סעד ושלוש פעמים ביום ללכת להניק אותו ולחזור. זה עינאי. אז מבאר שבע לקחתי אותה ישר לקריית אונו להורים שלה למעברה. ההורים שלה היו גרים במעברה. ואחרי הולדת הבן. הבן נולד במאי '52 אני השתחררתי מהצבא ביולי '50..

(יורם: בגללך נאצר עשה את המהפכה).

(יעקב: יכול להיות, כאב לו שהתחתנתי שמה.)

פניתי לסוכנות וקיבלתי מהסוכנות במעברת יבנה אוהל ומיטה מתקפלת ומיטה לתינוק. זה מה שקיבלתי מהסוכנות. מיטה מתקפלת בשבילנו ומיטה בשביל התינוק. לא היה לנו כלום וככה התחלנו לגלגל את החיים שלנו. אחרי, בשנת '55 עזבנו את כפר יבנה והלכתי והצטרפתי יחד עם האחים שלי למושב ניצני עוז. ליד טול-כרם... מבצע סיני תפס אותי בניצני-עוז. במבצע הזה השתתפנו... במבצע קלקיליה (בלבלול). אני אספר לך על המבצע. ניר אליהו זה הקיבוץ שצופה על קלקיליה. .. אני הייתי על הגבעות של ניר אליהו מחוץ לקיבוץ עם שני בזות, בזה זה מקלע כבד שיושב על חצובה. לא על דורגל אלא על חצובה. זה מקלע כבד.

עברתי קורס של מקל"פ, הייתי בחיפוי. כח משורין פרץ עם זחלמי"ם למשטרה. כשנכנס לחצר קיבלתי פקודה בקשר לפתוח באש. ברגע שהכוח פורץ לחצר אתה פותח באש לחיפוי. פתחתי באש על החומה מלמעלה. הצליחו לזרוק רימון על הזחל"מ הראשון. החבלן פוצץ את השער ואז זרקו את הרימון לזחל"מ. זחלמי"ם פרצו פנימה כבשו את המשטרה. הקרבות בסיני לא השתתפתי.

בוקר אחד בשעה 400 הייתי צריך להיות בתצפית. דרך תעלת קשר מול עזה. הרמתי את הראש חשכו עיני. השטח מלא פלסטינים קוצרים לנו את החיטה בקו הגבול, במשאיות מעמיסים שקים. חברתי טלפון, ספרתי לדני ובקשתי שיעלה עם בָּזָה. אחרי 5 דקות הגיע כח של 10 חברה עם בזה מפורק, הרכבתי את הבזה, איפסתי, כיוונתי משמאל לימין ואח"כ מלמעלה למטה, דרכתי, הכנסתי שרשרת, לידי היה רובה, דני לקח את הרובה, פתחתי באש על המשאית, שיצאו מכלל שימוש אח"כ את האנשים, מי שברח ברח מי שנשאר נשאר.

פתאום ראינו במרחק בערך 1200 מטר אישה רצה בשדה, ההוא לקח את הרובה וירה בה כדור, נפלה והמשיכה לרוץ, לקחתי את הרובה ויריתי בה, רץ עד אליה, מתה. חזרתי, אף אחד לא חזר.

באים, לוקחים לך את החיטה, חפרנו את קו המים בידיים, 8 ק"מ, באים בבוקר רואים אין צינורות, לקחו לנו כל הצינורות, חוזרים למשק בא דני ואומר "אני רוצה מבצע תחזירו את הצינורות". היה לנו בחורצ'יק אחד אורי ממודיעין, איש מבצעים. יצאנו כתה שלמה אתו, 16 איש. בלילה ולפי העקבות הגענו עד למאהל שלהם בתוך מצרים 3 ק"מ, הקים את כל המאהל לסחוב את הצינורות חזרה, עם זה הבאנו עדר כבשים, פרות, עגלות, חמור, 500 ראש כבשים. זה העונש. הביאו את הצינורות והחזרנו אומתם חזרה לגבול. "מבצע בשר" לחלק למשקים ולחיילים. והיה צנע. הגענו עם הקיטבג לקרית אונו, לא היה מפחיד, אף פעם לא פחדתי מכלום. יצאנו למארבים כמו לטייל. יום יום היו הפגזות עלינו, נחל עוז בשטח מת. היו מפגיזים, רוב הפגזים נפלו בחוץ. רצו לסלק אותנו.

אחרינו עלו על הקרקע כפר-עזה, עזרנו להם להתיישב, שמרנו עליהם. אלי- נחליאל (שם הבן הבכור שנולד) ע"ש הנח"ל. בברית קיבלתי אשור ממטה הגדוד לגשת לשקם ולקבל הכל לברית, שקם בצריפין. דני אומר "אל תדאג לכלום" הביא חיילות, במעברת קריית אונו. כולם היו מנחל עוז, דני מט היה סנדק של אלי. אתה שוכב במארב, האוזן שלך על הקרקע, לא רואה, שומע רעש, מסמן לזה שליך, מפקד הכח הסמל: הורו לפתוח באש. ברגע שמתקרבו מזהה, לא חשבתי כלום, היה לי סטן, בסטן הייתי מטפל בו שלא יהיו מעצורים. קיבלת פקודת אש, ישר אתה יורה, זה הוא או אתה, נתקלנו במצרים, רצו להשתלט על השטח, אנחנו שמרנו על הגזרה הדרומית. מטה הגדוד ישב במשמר הנגב.

ורדה:

ילידת גרוזיה טיביליס. עליתי מפרס בשנת 50' עם ילדי טהרן. היינו גרעין צעירים, באנו לאלונים, מאלונים התגייסתי בסוף 50', כמעט לא דיברתי עברית, בקושי הסתדרתי, לא הבנתי. הייתי בחר"פ. מהגיוס הלכתי לטירונות בתל-נוף, מתל-נוף שלחו אותי לקורס נהגות בה"ד 6, משם העבירו אותנו לחצור וקסטינה. כשמצא אותי הייתי נהגת אמבולנס, משאיות.

יעקב:

הייתי בסדרת אימונים בבית גוברין, היינו צריכים לקבל אספקה, בנחל עוז לא היה נהג, בא דני מט, אומר: "ורדה יש לך רישיון, את רוצה לראות את בעלך?", היא כבר בהריון, אמר לה: "תלבשי חצאית של חיילות ותבואי איתי, תנהגי, ניקח אספקה וטנקר מים". סייספילר לוקח גורר טנקר מלא אספקה. באה לבית גוברין עם דני יחד.

ורדה:

התחתנו ונשארתי שם בנחל עוז בתור אזרחית עד שהילד נולד. עלי לא ירו, הלכתי לבאר-שבע לטיפת חלב. פעם חזרתי מקבוץ סעד לנחל עוז ברגל, רצו חיילים שלנו לירות עליי, הוצאתי ממחטה לבנה ונופפתי ואז לא ירו, בעלי היה איתם. בנחל עוז היו הרבה עם נשק אז סימנתי שאני באה. החלון שלי היה מול השטח של המצרים. יעקב: כשיריתי היא הייתה רואה אותי יורה. ורדה: הסתכלתי, כמו סרט, זה היה חוויה בשבילי. אבל הייתי מפחדת, הייתי לבד בבית. יעקב: המפגש השני שלי עם דני מט היה בחברון אחרי מלחמת ששת הימים, בשב"ס בחברון.

יעקב: ידענו בדיוק מהיכן באו ולהיכן הלכו. נכנסים וגונבים. פדאיון. בכפר קאסם היה גבול באמצע הכפר, אנחנו היינו באים בלילה, חוליה (4) מתגנבים, עולים לגגות ורואים כל מה שנעשה, היו מעבירים נשק מהירדנים לישראלים, ואז היינו פועלים. היינו מתגרים בהם, יוזמה שלנו, סתם. כשירו על הרכבת מחיפה לירושלים, ירו על הרכבת. עכשיו מה, הלכת לראות מאיפה ירו, ואז היית מגיב, לא סתם על האזרחים. לא היה מצב שלא הגיבו על כל תקיפה.